

№ Φ 092.22/2667

Στην υπόθεση Έ Έ και λοιποί κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα),
που συνεδρίασε σε Τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Elisabeth Berro-Lefèvre, Πρόεδρος,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, Δικαστές

Και με την σύμπραξη του Søren Nielsen, Γραμματέα Τμήματος,

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο, στις 26 Μαρτίου 2013,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση, που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (αρ. 45823/08) που άσκησαν κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας εβδομήντα οκτώ Έλληνες υπήκοοι, τα ονόματα των οποίων αναφέρονται στο παράρτημα («οι προσφεύγοντες») οι οποίοι προσέφυγαν στο Δικαστήριο στις 16 Σεπτεμβρίου 2008 σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών («η Σύμβαση»).
2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από την κα Α.Γιαννοπούλου, Δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τις πληρεξουσίες της, την κα Γ.Παπαδάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κα Μ. Γερμάνη, Δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.
3. Στις 18 Ιουνίου 2010 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

No Φ 092.22/2667

4. Η Κυβέρνηση αντιτίθεται στην εκδίκαση της προσφυγής από Επιτροπή. Το Δικαστήριο εξέτασε την ένσταση τη Κυβέρνησης και την απορρίπτει.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Οι προσφεύγοντες είναι αγροφύλακες ή κληρονόμοι αγροφυλάκων (οι υπ' αρ. 27, 28, 29, 32, 33, 34, 64, 65, 66, 76, 77). Ως αγροφύλακες, οι δικαιούχοι των κληρονόμων και οι υπόλοιποι προσφεύγοντες («οι ενδιαφερόμενοι») είχαν το καθεστώς των τοπικών δημοσίων υπαλλήλων και υπαγόντουσαν στο Υπουργείο Δημοσίας Τάξης.

6. Στις 26 Σεπτεμβρίου 1996, οι ενδιαφερόμενοι προσέφυγαν στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών με αγωγή αποζημίωσης κατά του Δημοσίου. Ζητούσαν το ποσό των 554,65 € καθένα ως επίδομα επί του μισθού τους.

7. Στις 30 Ιουνίου 1998, το Διοικητικό Πρωτοδικείο με προδικαστική απόφαση ανέβαλε την εξέταση της υπόθεσης έως ότου προσκομίσουν οι ενδιαφερόμενοι τα έγγραφα που έλειπαν από τον φάκελό τους. Η νέα εκδίκαση της υπόθεσης έγινε στις 8 Φεβρουαρίου 1999.

8. Στις 30 Ιουλίου 1999, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών απέρριψε το αίτημά τους (απόφαση υπ' αρ. 3090/1999).

9. Στις 4 Ιουνίου 2000, οι ενδιαφερόμενοι άσκησαν έφεση.

10. Στις 31 Αυγούστου 2004, το Διοικητικό Εφετείο έκανε δεκτή την έφεσή τους και ακύρωσε την εφεσιβαλλόμενη απόφαση (απόφαση υπ' αρ. 10053/2004). Επιδίκασε σε καθένα από τους προσφεύγοντες το ποσό των 554,65 €, ποσό που τους καταβλήθηκε μετά από την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. κατωτέρω παρ. 12).

11. Στις 14 Ιουνίου 2005, το Δημόσιο άσκησε αναίρεση.

12. Στις 26 Φεβρουαρίου 2009 το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε, ότι σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία δεν μπορούσε να εκδικάσει την υπόθεση επειδή το Δημόσιο δεν είχε συνοδεύσει την άσκηση αναίρεσης με θετική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Το Συμβούλιο

No Φ 092.22/2667

της Επικρατείας διέταξε την παραπομπή της υπόθεσης στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών για να αρχειοθετηθεί (απόφαση υπ' αρ. 191/2009).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

A. Η ιδιότητα ορισμένων προσφευγόντων ως «θύματος»

13. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η Ελευθερία Δημητρίου και οι κληρονόμοι του Ιωάννη Κωνσταντάκη (προσφεύγοντες υπ' αρ 27, 28, 29), του Δήμου Λιάλιου (προσφεύγοντες υπ'αρ. 32, 33, 34), του Παναγιώτη Τούντα (προσφεύγοντες υπ'αρ. 64, 65, 66) και του Χαράλαμπου Φουντουκίδη (προσφεύγοντες υπ'αρ. 76 και 77) δεν συμμετείχαν ποτέ στην επίδικη διαδικασία. Ειδικότερα, όσον αφορά τους κληρονόμους των κων Κωνσταντάκη, Λιάλιου, Τούντα, Φουντουκίδη, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι δεν προσκομίζουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν την ιδιότητά τους ως κληρονόμων. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι προαναφερθέντες δεν έχουν την ιδιότητα του «θύματος» και επομένως η προσφυγή πρέπει να κριθεί απαράδεκτη ως προς αυτούς.

14. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 34 της Σύμβασης ορίζει ότι «Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί της εξέτασης προσφυγής που υποβάλλεται από κάθε φυσικό πρόσωπο, (...), που ισχυρίζεται ότι είναι θύμα παραβίασης, από ένα από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στη Σύμβαση ή στα Πρωτόκολλά της.» Έτσι, συνάγεται ότι για να πληρεί τις προϋποθέσεις που τίθενται από την διάταξη αυτή, κάθε ενδιαφερόμενος πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι τον αφορά προσωπικά η παραβίαση ή οι παραβιάσεις της Σύμβασης που επικαλείται. Έτσι, η έννοια του θύματος πρέπει, κατ' αρχήν να ερμηνεύεται αυτόνομα και ανεξάρτητα από εθνικές έννοιες όπως αυτές που αφορούν το έννομο συμφέρον ή τη νομιμοποίηση του ενδιαφερομένου (βλ. ιδίως *Sanles κατά Ισπανίας*, (απόφ.) αρ. 483555/99, CEDH 2000-XI).

15. Το Δικαστήριο έχει δεχτεί επανειλημμένως άτομα που είναι κατά κάποιο τρόπο συγγενείς να υπεισέρχονται στην θέση του προσφεύγοντος που έχει διεξάγει όλη την εθνική διαδικασία και πέθανε αφού κατέθεσε προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου (*X κατά Γαλλίας*, απόφαση της 31^{ης} Μαρτίου 1992, σειρά A, αρ. 234-C, σελ. 89, §26, *Dalban κατά Ρουμανίας* [GC], αρ. 28114/95, §39, CEDH 1999-VI, *Malhous κατά Τσεχικής Δημοκρατίας*, (αποφ.), αρ. 33071/96, CEDH 2000-XII).

No Φ 092.22/2667

16. Το Δικαστήριο εξέτασε επίσης υποθέσεις όπου το θύμα απεβίωσε κατά την διάρκεια της εθνικής διαδικασίας και πριν την άσκηση της προσφυγής. Σε τέτοιες υποθέσεις το Δικαστήριο εξετάζει εάν οι συγγενείς ή οι κληρονόμοι του αποθανόντος μπορούν οι ίδιοι να ισχυριστούν ότι είναι θύματα της επικαλούμενης παραβίασης (*Fairfield και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (αποφ.), αρ. 24790/04, CEDH 2005-VI, *Γεωργία Μακρή και άλλοι κατά Ελλάδα*, (αποφ.), αρ. 5977/03, 24 Μαρτίου 2005).

17. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του ότι το όνομα Ελευθερία Δημητρίου αναφέρεται στις εθνικές αποφάσεις στην αρσενική του εκδοχή, δηλαδή ως Ελευθέριος Δημητρίου. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, μετά από πληροφορίες που προσκόμισε η δικηγόρος των προσφευγόντων, ότι πρόκειται για το ίδιο πρόσωπο και ότι το όνομα της προσφεύγουσας στις εθνικές αποφάσεις ήταν εσφαλμένο.

18. Αντίθετα, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι κληρονόμοι των των Κωνσταντάκη, Λιάλιου, Τούντα, Φουντουκίδη οι οποίοι απεβίωσαν κατά την διάρκεια της διαδικασίας, δεν συμμετείχαν ιδίω ονόματι στην εθνική διαδικασία που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας προσφυγής και δεν παρενέβησαν στην διαδικασία μετά τον θάνατο των δικαιοπαρόχων τους, επομένως δεν κατέστησαν διάδικοι ως κληρονόμοι.

19. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο αποφασίζει να κάνει δεκτή την ένσταση της Κυβέρνησης ως προς τους κληρονόμους των Κωνσταντάκη, Λιάλιου, Τούντα, Φουντουκίδη (προσφεύγοντες υπ' αρ. 27, 28, 29, 32, 33, 34, 64, 65, 66, 76 και 77) και να κηρύξει την προσφυγή απαράδεκτη ως προς αυτούς.

B. Εξάμηνη προθεσμία

20. Η Κυβέρνηση προβάλλει ένσταση ως προς την μη τήρηση της εξάμηνης προθεσμίας. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, η οριστική απόφαση είναι η απόφαση του Διοικητικού Εφετείου της 31^{ης} Αυγούστου 2004 ενώ θεωρεί ότι η αίτηση αναίρεσης είναι σαν να μην υποβλήθηκε ποτέ. Υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη αφού υποβλήθηκε σε προθεσμία μεγαλύτερη των έξι μηνών από την απόφαση αυτή. Για την Κυβέρνηση, οι προσφεύγοντες θα έπρεπε να γνωρίζουν ότι από την στιγμή που το Δημόσιο δεν συνόδευσε την αίτηση αναίρεσης με θετική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, η αίτηση αυτή ήταν καταδικασμένη να μην γίνει δεκτή.

No Φ 092.22/2667

21. Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν την θέση της Κυβέρνησης. Υποστηρίζουν ότι θα έπρεπε να ληφθεί ως σημείο έναρξης της εξάμηνης προθεσμίας η απόφαση υπ' αρ. 191/2009 του Συμβουλίου της Επικρατείας αφού η πληρωμή των ποσών που τους επιδικάστηκε έγινε μόνον μετά την απόφαση αυτή.

22. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 35§1 της Σύμβασης δεν μπορεί να επιληφθεί μιας υπόθεσης παρά αφού έχουν εξαντληθεί τα εθνικά ένδικα μέσα και εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία της τελεσίδικης εθνικής απόφασης. Μόνον τα τακτικά και πραγματικά ένδικα μέσα μπορούν να ληφθούν υπόψη αφού οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να αναβάλουν την αυστηρή προθεσμία που επιβάλλει η Σύμβασης προσπαθώντας να καταθέσουν προσφυγές παράκαιρες ή καταχρηστικές σε αρχές ή θεσμούς που δεν έχουν την απαραίτητη εξουσία ή αρμοδιότητα για να επιδικάσουν, με βάση την Σύμβαση, πραγματική αποκατάσταση ως προς την σχετική αιτίαση (*Fernie κατά Ηνωμένου Βασιλείου (αποφ.)*, αρ. 14881/04, 5 Ιανουαρίου 2006).

23. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση το Δημόσιο είναι αυτό που άσκησε την αναίρεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την αναίρεση θεωρώντας ότι το Δημόσιο είχε παραλείψει να λάβει προηγουμένως θετική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους όπως το απαιτεί η εθνική νομοθεσία. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι τακτικό ένδικο μέσο του διοικητικού δικαίου και κάθε διάδικος μπορεί να κάνει χρήση αυτού εάν το επιθυμεί. Επομένως, δεν μπορούμε να προσάψουμε στους προσφεύγοντες το ότι περίμεναν το τέλος της διαδικασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας πριν να προσφύγουν στο Δικαστήριο.

24. Με βάση τα ανωτέρω, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης. Διαπιστώνει επίσης ότι η προσφυγή δεν είναι αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Σύμβασης καθώς και ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6§ 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

No Φ 092.22/2667

25. Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 6§1 της Σύμβασης το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

26. Η υπό κρίση περίοδος άρχισε στις 26 Σεπτεμβρίου 1996 με την προσφυγή στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών και έληξε στις 26 Φεβρουαρίου 2009 με την υπ'αρ. 191/2009 απόφαση τους Συμβουλίου της Επικρατείας. Επομένως διήρκεσε δώδεκα έτη και πέντε μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Ως προς το παραδεκτό

27. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3 (α) της Σύμβασης. Το Δικαστήριο κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας κρίνεται σύμφωνα με τις πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης και με βάση κριτήρια που έχει καθιερώσει η νομολογία του, και ιδίως τον περίπλοκο χαρακτήρα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμοδίων αρχών, καθώς και το διακύβευμα της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αρ. 30979/96, §43, CEDH 2000-VII).

29. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν θέματα παρόμοια με αυτό της υπό κρίση υπόθεσης και διαπίστωσε την παραβίαση του άρθρου 6§1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα *Frydlender*).

30. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι χρειάστηκαν περίπου τέσσερα έτη και τρεις μήνες στο Διοικητικό Εφετείο για να αποφανθεί επί της έφεσης των προσφευγόντων (από τις 4 Ιουνίου 2000 ως τις 31 Αυγούστου 2004) και το Συμβούλιο της Επικρατείας χρειάστηκε τρία έτη και οκτώ μήνες περίπου για να αποφανθεί ως προς την εγκυρότητα της

No Φ 092.22/2667

αναίρεσης του Δημοσίου (από τις 14 Ιουνίου 2005 ως τις 26 Φεβρουαρίου 2009). Η Κυβέρνηση δεν προσκομίζει καμία έγκυρη εξήγηση για τις προθεσμίες αυτές.

31. Έχοντας υπόψη τη νομολογία του επί του θέματος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

32. Επομένως υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

33. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται επίσης για το ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει καμία πραγματική προσφυγή για να παραπονεθούν για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούνται το άρθρο 13 της Σύμβασης, το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και άν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.»

A. Ως προς το παραδεκτό

34. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3 (α) της Σύμβασης. Το Δικαστήριο κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

35. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής που να επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για την παραβίαση της υποχρέωσης που προβλέπεται από το άρθρο 6 §1 ως προς την εκδίκαση των υποθέσεων εντός λογικής προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αρ. 30210/96, §156, CEDH 2000-XI).

36. Εξάλλου το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερομένους πραγματική προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για την διάρκεια της διαδικασίας (*Κόντη-*

No Φ 092.22/2667

Αρβανίτη κατά Ελλάδα, αρ. 53401/99, §§29-30, 10 Απριλίου 2003 και *Τσουκαλάς κατά Ελλάδα*, αρ. 12286/08, §§37-43, 22 Ιουλίου 2010).

37. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στις 12 Μαρτίου 2012 δημοσιεύθηκε ο Νόμος υπ' αρ. 4055/2012 περί «Δίκαιης δίκης και εύλογης διάρκειας αυτής», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 2 Απριλίου 2012. Τα άρθρα 53 και επόμενα του νόμου αυτού καθιερώνουν μια νέα προσφυγή που επιτρέπει στους ενδιαφερομένους να παραπονεθούν για την διάρκεια κάθε βαθμίδας της διοικητικής δίκης εντός εξαμήνης προθεσμίας από την ημερομηνία της δημοσίευσης της σχετικής απόφασης. Ωστόσο το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο νόμος αυτός δεν έχει αναδρομική ισχύ. Συνεπώς, δεν προβλέπει μια τέτοια προσφυγή για τις υποθέσεις που έχουν ήδη ολοκληρωθεί έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του.

38. Στην υπό κρίση υπόθεση, η δίκη ολοκληρώθηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2009, δηλαδή πάνω από έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του Νόμου υπ' αρ. 4055/2012. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο, κατά την εποχή των πραγματικών περιστατικών, προσφυγής που θα είχε επιτρέψει στους προσφεύγοντες να δουν την υπόθεσή τους να εκδικάζεται εντός λογικής προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

IV. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

39. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

40. Οι προσφεύγοντες ζητούν καθένας το ποσό των έξι χιλιάδων ευρώ (6.000€) για την ηθική βλάβη που υπέστησαν λόγω της μεγάλης διάρκειας της διαδικασίας.

41. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι τα αιτούμενα ποσά είναι υπερβολικά και ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα αποτελούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

No Φ 092.22/2667

42. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει κρίνει επανειλημμένως अपαράδεκτες προσφυγές που αφορούν την διάρκεια της εθνικής διαδικασίας, λόγω της απουσίας εύλογης αναλογικότητας ανάμεσα στο διακύβευμα της επίδικης εθνικής διαδικασίας και στο διακύβευμα που εισάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου, δεδομένου ιδίως ότι εξακολουθούν να είναι εκκρεμείς ενώπιον του Δικαστηρίου πολλές προσφυγές που εγείρουν σημαντικά προβλήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. *Jenik κατά Αυστρίας*, αρ. 37794/07, 11568/08, 23036/08, 23044/08, 23047/08, 23053/08, 23054/08 και 48865/08, §65, 20 Νοεμβρίου 2012, *Dudek κατά Γερμανίας*, αρ. 12977/09, 15856/09, 15892/09, 16119/09, 23 Νοεμβρίου 2010 και *Bock κατά Γερμανίας*, αρ. 22051/07, 19 Ιανουαρίου 2010). Έκρινε ιδίως, σ' αυτές τις αποφάσεις περί απαραδέκτου, ότι οι προσφεύγοντες με την εντατική χρήση των δικαστικών διαδικασιών που έφτανε μέχρι την προσφυγή ενώπιον Διεθνούς Δικαστηρίου, συνέβαλαν ιδίως στην συμφόρηση των εθνικών δικαστηρίων. Εξάλλου στην υπόθεση *Αθανασιάδης και 40 άλλοι κατά Ελλάδα*, (αρ. 34339/02, §27, 28 Απριλίου 2005), συμπέρανε ότι η διαπίστωση της παραβίασης αποτελούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση, αφού διαπίστωσε ότι μια διαδικαστική παράλειψη των προσφευγόντων στο στάδιο της έφεσης στέρησε την διαφορά από οποιοδήποτε διακύβευμα που θα μπορούσε να έχει αυτή για τους προσφεύγοντες.

43. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το ποσό που ζητήθηκε αρχικά από τους προσφεύγοντες ήταν 554,65 €, και ότι το ποσό αυτό επιδικάστηκε πράγματι από την απόφαση υπ'αρ. 10053/2004 του Διοικητικού Εφετείου, και καταβλήθηκε στους προσφεύγοντες μετά την απόρριψη από το Συμβούλιο της Επικρατείας της αναίρεσης του Δημοσίου (βλ. ανωτέρω παρ. 10). Παρόλα αυτά, οι προσφεύγοντες προσέφυγαν στο Δικαστήριο με προσφυγή η οποία ήταν αποκλειστικά θεμελιωμένη, ως προς δύο πλευρές, στην διάρκεια της διαδικασίας, ένα θέμα επί του οποίου έχει επανειλημμένως αποφανθεί το Δικαστήριο, και ως προς το καθ' ου η προσφυγή Κράτος. Επίσης είναι προφανές ότι το ποσό που ζητούν οι προσφεύγοντες ενώπιον του Δικαστηρίου λόγω ηθικής βλάβης δεν είναι ανάλογο προς το ποσό που επιδικάστηκε από την εθνική διαδικασία (προαναφερθείσα απόφαση *Jenik*, §65). Επομένως, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η διαπίστωση της παραβίασης των άρθρων 6§1 και 13 αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση (προαναφερθείσα *Αθανασιάδης και 40 άλλοι*, §27).

B. Έξοδα και Δικαστική δαπάνη

No Φ 092.22/2667

44. Οι προσφεύγοντες ζητούν επίσης 6.000€ καθένας για έξοδα και δικαστική δαπάνη ενώπιον των εθνικών Δικαστηρίων και ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζουν φωτοτυπία ενός τιμολογίου που εκδόθηκε στο όνομα του Ιωάννη Αναστασιάδη, υπογεγραμμένο από την Δικηγόρο τους και στο οποίο αναφέρεται το ποσό των 4.770,42€.

45. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό είναι υπερβολικό και αδικαιολόγητο και καλεί το Δικαστήριο να το απορρίψει.

46. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης σύμφωνα με το άρθρο 41 προϋποθέτει ότι αυτά έχουν αποδειχθεί ως πραγματικά, αναγκαία και επίσης εύλογα ως προς το ύψος τους (προαναφερθείσα *Ιατρίδης κατά Ελλάδα*, §54). Επιπλέον, δεν μπορούν να εισπραχθούν παρά μόνο εάν αναφέρονται στην διαπιστωθείσα παραβίαση (*Sahin κατά Γερμανίας [GC]*, αρ. 30943/96, §105, CEDH 2003-VIII). Έχοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του το Δικαστήριο και τη νομολογία του κρίνει εύλογο να επιδικάσει από κοινού στους προσφεύγοντες 500€ για την αιτία αυτή, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται από πλευράς τους ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

47. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή απαράδεκτη για τους προσφεύγοντες υπ' αρ. 27, 28, 29, 32, 33, 34, 64, 65, 66, 76, 77
2. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τους υπόλοιπους 67 προσφεύγοντες
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης
4. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης
5. *Αποφαίνεται* ότι η ίδια διαπίστωση της παραβίασης αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστησαν ενδεχομένως οι προσφεύγοντες

№ Φ 092.22/2667

6. Αποφαίνεται ότι

α) το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει, εντός τριών μηνών, από κοινού στους προσφεύγοντες 500 € (πεντακόσια ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται από τους προσφεύγοντες ως φόρος

β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκόλυνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 18 Απριλίου 2013, σύμφωνα με το άρθρο 77 §§2 και 3 του Κανονισμού.

Søren Nielsen
Γραμματέας

Isabelle Berro-Lefèvre
Πρόεδρος

№ Φ 092.22/2667

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΩΝ

Α

№ Φ 092.22/2667

№ Φ 092.22/2667

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα